

ÚJ NEMESSÉG

A MAGYAR HIVATÁSRENDI FEJLŐDÉS MUNKÁLÓJA

Előfizetési díj egy évre:
 Tagoknak 3.50 P
 Pártoló tagoknak 7.— P
 Intézményeknek 40.— P

Alapító főszerkesztő:
 vitéz PINTÉR JÓZSEF

Megjelenik kéthetenként
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budapest, VII. Rottenbiller-utca 20—22. sz.
 Telefon: 424—081

SZUNJON MÁR MEG a helytelen propaganda és a félreértések sorozata az Új Nemesség iparos-politikájára körül. Nagyon megtisztelő, hogy programunkat az ország közvéleménye elé vitték, hisz egyik fő célunk az volt, hogy a nemes magyar iparosság kérdését országos kérdéssé tegyék és az egész dolgozó új Magyarországot állítsuk feltéve őrzöt iparosága mellé.

Ismételtem, örülünk a híralatnak, de nem örülünk a tájékoztatatlanságnak. Mi sohasem kívántuk megkevesébbé akartuk a „céhrendszert“ visszahozni. Ezt csak magam legalább húsz cikkemben leszögeztem. Mivel személyi éle is van a lapokban megjelent közleményeknek, újjólag kijelentem, hogy a tollamat még nem hagytam el egyetlen olyan mondat sem, amely a céhrendszer korszerűségét hirdette. De hirdettem és hirdetem azt, hogy a céhrendszer iparosága nagy, hatalmas, gazdag és erős volt. Hirdettem azt, hogy az ország legelső és legmegbecsültebb polgári rétege volt, olyan, amiről a mai átlag iparos nem is álmodhat. Mióta az Új Nemesség szerkesztője vagyok, Iparos Testvéreim legalább 600 hozzám intézett levelét olvastam és válaszoltam meg és ezekben a levelekben mindig azonos szírmot lettem: „lent vagyunk Uram, lent vagyunk, pedig mindannyian érezzük, hogy többek, sokkal többek lehetnénk. Köszönjük, hogy a nagy kézműves múlt ismerőivő tett bennünket és a mai magyar életnek olyan megbecsült, elismert polgárai kívánunk lenni, mint nagyszerű kézműves őseink voltak“. Hirdettem és hirdetem, hogy ez mind valóra válik, ha a magyar iparosság az akkori idők nemes iparoszelleme, a céhszellemet teszi élete tengelyévé, amely nemcsak elsőrangú iparosokat, hanem nagyra-becsült országépítő polgárokat adott a Hazának.

Hirdettem és hirdetem, hogy az új kézműves-rend szelleme kizárólag a nemes céhszellem lehet, mert csak az képes ebbe a korszerű iparosszervezetbe iparoshősöket teremteni, hősi, hatalmas teljesítményű iparogenerációkat nevelni. Hirdettem és hirdetem, hogy ezt a mai ipartestület sem a multban, sem a jelenben elérni nem tudta és biztos vagyok benne, hogy a jövőben sem éri el. Igen is átakarjuk és át is fogjuk venni az elmúlt céhrendszer minden olyan értékét, szépségét, amely a mai, tehát korszerű iparos-rendbe belefér, amely nemhogy lezárja és gátolja az ipari fejlődést, hanem egyenesen szárnyakat ad az iparoséletnek. Mint ahogy a céhrendszernek, mint rendszernek is eljött a vége, mert már nem tudott a

gőzgép feltalálásával és a szabadversennyel megbirkózni, ugyanígy eljött a liberális-iparpolitika vége is, amely napjainkban kerül felszámolás alá, mert bármennyire rugdalózik, nem korszerű többé. Boldog vagyok, hogy a bukásához — közel húsz éves küzdelemmel — magam is hozzájárultam, amit abban az időben kezdtem el, amikor még híre sem volt a mai történelmi átalakulásnak, de amikor mi új-magyarok, a lelkünk mélyén már éreztük a mai kor szellemét.

Tehát összefoglalva az elmondottakat, megegyezően leszögezem, hogy mi nem céhrendszert akarunk, hanem iparos-szellemet, mai, nemesveretű céhszellemet és az egész magyar iparoságot összefogó, minden széthúzást kizáró rendi-szervezetet. Iparos-szellemet, amely minden tehetséget megbecsülve épít, amely ezt a nagyértékű népréteget a maga nemzetgazdasági és társadalmi értékének felismeréséhez juttatja, hogy a magyar iparos az új magyar-élet nemes munkaszellemeiben éljen, dolgozzon és boldoguljon. Erre kell tehát az iparos testületi-szellem, a nemes céhszellem, amely minden mesterséges megkötöttség nélkül, tehát zártszám-rendszer nélkül is eléri és megteremti a magyar iparoság magasabb-rendűségét. Igenis üldözzük a kontárokot, az illegitím iparüzőket és a tisztességtelen verseny minden megnyilatkozását, de üldözzük a szakmájukban tökéletlen, tanulni, tovább tanulni, művelődni nem akaró iparosokat is, mint ahogy nemkívánatos elemnek tartjuk azokat, akik a vállalt munka pontosságát, szépségét, jóságát, az iparostisztesség rovására mellékesnek tartják. Amikor mi ezzel a fogyasztó-közönség érdekét védjük, védjük az ipart is, mert a magyar ipar és iparos legnagyobb elismerése a fogyasztó közönség bizalma, szeretete és nagyra-becsülése. Az iparostisztesség biztosítása, mindenkor elsőrendű szabályunk lesz!

Ha ez zártszám-rendszert jelent, ám jó, ez ellen sem tiltakozunk (sőt a rossz, meg nem felelő iparosok ellen külön zártszám-rendszert követelünk), de a mi „zártszámunkba“ minden magyar iparosnak joga van beletartozni, ha a mi nemes iparoszellemeinket, a mi magasabb munkaeszményünket, tisztult polgári értékeinket, a mi szebbet, jobbat adó ipari-versényünket és törhetetlen nemzetszolgálatunkat magukénak vallják, és eszerint is élnek. Igen, zártszámot mindenkivel szemben, aki csak a maga önző kis érdekét szolgálja, aki nem értette meg a kor szavát, a nemzet végzetes, nagy életérdekét, aki éppen a magyar ipar érdekében nagyon indokolt, hogy kívül maradjon. Gara Imre.

Dr. Meszlényi Zoltán püspök,

országos elnök beszéde a Központi Katolikus Legényegylet 1941. évi közgyűlésén

Mielőtt ezt a 85-ik közgyűlést elnöki minőségemben bezárnám, néhány szót szeretnék hozzátok szólni. Ha az ember a történelem lapjait forgatja, vagy ha önmaga túl van az élet delén és visszatekint saját életére, könnyen megállapíthatja, hogy azokban az időkben, amikor valami krízisen megy át a nép, a nemzet, a legelőkelőbb a vágy valami új kor, új rend után. Ezt tapasztaljuk ma itt hazánkban is. Mert hogy súlyos krízisben élünk, azt felesleges bizonyítani. Mindnyájan érezzük. És, hogy mind sűrűbben hallatszanak hangok az új rend, az új kor megteremtése után, azt is mindnyájan tapasztaljuk. Én olvasom lapunkat: az Új Nemességét és annak hasábjairól is ezt a vágyat látom kisugározni. Magában abban, hogy valaki szebb jövőt vár, más elrendezést a dolgoknak, alapjában véve semmi rossz nincs, csak az volna rossz, ha mi most egyszerre csodavárrókká válnánk és azt várnók, hogy ez az új rend egypár nap, egypár hónap, egy pár év alatt virradna ránk. Mint a mesében van, egy csodás éjszaka borulna ránk és reggeli ébredésünket már rettenetes szakadék választana el a múlttól.

Kedves Testvéreim! ilyen esoda a történelemben nem fordult elő és nem is fordulhat elő, mert ellenkezik a dolgok természetes rendjével. Korokat elkülöníteni egymástól, csak papíroson lehet és a történetíróknak az elképzelésével. A valóságban a korok egymásba folynak, kapcsolódnak, egyik kor viszi magával mindazt, ami benne jó, a másik jobb kor felé, ami után sóvárog. Említem a francia forradalom példáját, amely meghozta a szabadság, testvériség, egyenlőség eszméjét és akkor mindenki azt gondolta, hogy ez a három eszme halála a tekintély elvének, amit jelképezett is az akkori királynak: XVI. Lajosnak Páris főterén történt lefejezése. És mégis mi történt? A monarchikus elv még 150 éven keresztül megmaradt abban az Európában, amelyben a francia forradalom óta a testvériség, egyenlőség és szabadság gondolata uralkodott. Tehát mindazt, ami az elmúlt korban jó volt. Kedves Testvérek, magunkkal kell vinni a következő korba, amely előtt állunk. Ha ma azt kérdeznék tőlem valamelyiktek, hogy mik azok a jók az elmúlt korból, amiket magunkkal kell vinni a jövőbe, mik azok a tényezők, amelyekről le nem mondhatunk, akkor én ezeket három pontban foglalom össze.

1. Vinni kell magunkkal a jövő korba a *szorgalmas munkát*. Búszke vagyok arra, hogy azok, akik ebben az egyesületben élnek és itt megjelennek, a *fáradhatatlan munka emberei*. De nemcsak ők azok, hanem azok voltak anélkül is, mert ha ők nem lettek volna a munka emberei, akkor fiaik ma nem ülnének itt, ebben a teremben. De nem mindenütt tehetjük ezeket a megállapításokat. Olvastátok, hogy a mult vasárnap az ország belügyminisztere Kaposvárott azt a szomorú megállapítást tette, hogy szaporodik a dologkerülők száma. Sokan vannak, akik könnyen akarnak élni és munka nélkül pénzt szerezni. Annál inkább szomorú ez, mert ma olyan nehéz krízisen megy át hazánk, amelynek leküzdéséhez minden fiának a legmegfeszítettebb erejére, munkájára van szükség. Én úgy képelem, hogy a mai munka tempóját és varázsát ennek a legényegylet tagjainak kell megmutatni, akiket én a dolgozó ország elit rétegéhez számítok. Ezt a szorgalmas, fáradhatatlan munkát kell átvenni elsősorban

anánk korából, amely kornak kétségkívül sok teher-tétele is volt, de azt meg kell állapítani, hogy dolgozni sokat dolgozott. Ha itt a székesfővárosban végigmegyünk a fő útvonalakon, minden ház, minden kő erről a munkáról regél nekem. Munkával anánk teremtték meg ezt a virágzó várost, az ő munkájuk pecsétje van e város minden házában, minden kőben.

2. A második, amit korunkból át kell menteni a jövőbe: ennek a *munkának tökéletesen keresztényi értelmezése*. Kedves Barátaim! nekünk a munkát úgy kell felfogni, ahogyan hitünk tanítja. Azután a rövid paradicsomi boldogság után, melyben összeüleinknek részük volt, minden ember arra verekítéssel keresi meg kenyerét, azaz erős munkával, s ezzel tartja fenn családját is. És ez a munka nemcsak kenyérkereső, de örök élet szerző is: Istentől rendelt eszköz, melynek végzése jogot jelent az örök élet boldogságára. Ezt tanítja a mi hitünk a munkáról. Így látjuk ezt a munkát Üdvözítőnk életpéldájában. Ezt a munkát választotta élethivatásul és egy munkásalád keretében élte le földi életét. Szorgalmasan dolgozó anya és a még többet dolgozó anyai példája állt előtte gyermekkorában, s hogy feeserepedett, becsatlakozott ebbe a munkába és így dolgozott mindaddig, amíg nyilvános megváltói életét el nem kezdte. Kedves Tagtársak, ha ke-serű órákban azt fogjátok egy pillanatra érezni, hogy a munka számotokra értelmetlenül válik, gondoljatok a szentesaládra és értsétek meg a munkának igazán mély keresztényi értelmét és vigyétek át magatokkal az eljövendő korba ennek a kis családnak képét, mint ősi elidegeníthetetlen kincsét.

3. A harmadik, amit magunkkal kell vinni a jövő korba, bármilyen legyen is az, az a követelmény: hogy ez a munka, ez a keresztényi értelemben vett munka egyúttal *házat fenntartó munka* is. Ebben az országban évszázadokon keresztül éltek emberek egyetértésben, jóllehet egymás nyelvét sem ismerték. Ezt az országot elpusztította a tatár, feldulta a török, fiai azonban mindig újjáépítették, és pedig mindig a kipróbált, régi alapokon. Ezt a hazátmentő és országot helyreállító és újra felépítő munkát kell nekünk is beállítani a haza szolgáatába. A mi munkánk tehát legyen saját életünk fenntartásának, családunk fenntartásának szolgálata és biztosítéka, legyen jog részünkre, amivel egy örök élet boldogságát megvásároljuk, de legyen egyúttal szolgálata a hazának és legyen ilyen minden magyar embernek a munkája és legyen minden ember munkája ilyen magyar. Magyar a célkitűzésében, odaadó szeretetében. Ezt a munkaszeretetet kell magunkkal vinni a mi korunkból az eljövendőbe, bármilyen legyen is az. S a legényegylet tagjainak ebben kell *példaképpül szolgálni* minden magyar testvér előtt. Én kívánom, hogy ezt a példát mindig tökéletesen tudjuk is adni mindazoknak, akik ránk tekintenek. S ha majd egykor átvészeli ezeket a nehéz napokat és visszatekintünk életünkre, büszkén mondhatunk el, hogy nemzetünk legnehezebb óráiban, nemcsak megtartottuk ezt a drága hazát, de meg-erősítettük régi alapjain.

Ezzel a gondolattal zárom be a 85-ik közgyűlésünket, köszönve mindnyájatok megjelenését és a jó Isten áldását kérve munkátokra és magyar hazánkra.

Levél egy Napsugárkának

Feltűnő, hogy igazán dédelgetett nőnemű új-nemeseinktől, a mi kedves Napsugárkánktól milyen kevés levelet kapunk. Pedig adódó problémáikat mindig szívesen beszéljük meg a mi erosen fertias Új Nemeseinknekben. Tegnap három napsugár levélre válaszoltam — levélben, de a Maga levele, kedves szegedi Napsugárka, annyira érdekes és annyira közérdekű, hogy itt adok rá választ. Azt kérdezi, hogy egy úri-gondolkozási dolgozó leány meddig mehet a „fiúkkal” való érintkezésben, hogy nőiségén csorba ne essék. A felhozott két „eset”-ből megértem, hogy nyugtalanítja a kérdés, de azt is látom, hogy kicsit sötétlenlő. A szemérmesség, mint azt már sokszor megírtam a női lélek legszebb megnyilatkozása. Azt is megírtam, hogy én csak szemérmes leányt tudnék szeretni, mert a szemérmesség minden női erény alapja. De a túlzásba vitt szemérmesség — épp a Maga esetében — bizony nagyon hasonlít a kacérsághoz. Ha valaki minduntalan elpirul, vagy megbotránkozik, az nekem mindig gyanús, mert fantáziája túlságosan izgatott és nem egészen lilomus.

Vannak lányok, akik minden szóban kétértelműséget keresnek és ezáltal éppen azt árulják el, hogy a két értelem közül mindig csak a rejtett értelem érdekli őket. Az igazi szemérem — szegedi Napsugárka — nem tüntet a maga érzékenységgel sőt még a szemérmetlenek társaságában is vértetetlen, bátran és feltűnés nélkül állja meg a helyét. Olyan helyeken, ahol férfiak és nők dolgoznak együtt, bizony sajnos, sokszor eldurvul a hang, megszűnik a lovgiasság és a nőknek sokszor kell tetetniük magukat, mintha süketek volnának. Ha ez nem sikerül, vagy a támadás oly erős, hogy lehetetlen arra észre nem vevéssel felelni, akkor igenis joga van a nőnek megbotránkozásának és felháborodásának kifejezést adni. F

Roppant nagy hiba, ha a megbotránkozás túlságba megy, vagy felesleges indulatkitöréssel, feleseléssel történik. Ilyenkor a botrán még jobban elszélesedik. A kellő magatartást megtalálni tudom, nagyon nehéz, mert néha a felháborodás vagy tiltakozás nem éri el a célját, sőt éppenséggel visszafelé sül el. Hányszor megtörtént már, hogy ideges, szenvelgő lányok olyan dolgok miatt sértődtek meg, amelyekben semmi rosszhiszeműség nem volt és rendreutasítottak olyan embereket, akiknek eszük ágában sem volt kellemetlenkedni vagy tolakodni. Az is

megtörtént — velem is — hogy egész ártatlan udvariaskodást úgy utasítottak vissza, mint valami szemérmetlen támadást, vagy otromba ajánlatot. Képzelterhi milyen kellemetlen ez annak, aki kapja és milyen kényelmetlen helyzetet teremt, ha ez a tetejébe még társaság előtt történik. Erre mondta egy kitűnő írónk, hogy vannak nők, akiknek az ember a kisujját sem kéri és már az egész karjukat megtagadják.

Az ilyen dolgokban kis Napsugárka, nem lehet szabályokat feláuitani, ezt mindenkinek a maga tapintatossága, társadalmi érzéke és a természetétől beleöltött egészséges szemérmérezete szabja meg. Koppant nagy tere lehet itt a félreértésnek és óva intem, hogy a maga „két esetből” messzemenő következtetéseket vonjon le. Nem minden „fiú” egyforma, ha meg a társaságában ilyenek a fiúk, akkor sürgősen változtassa meg a társaságát és olyan fiúkkal szórakozzon, mint ami új nemeseink, akik az Együtünkben olyan úri nevelést kapnak, hogy Magának a levelében említett kifogásait nem lesz alkalma megisméltelni. Ne feledjék el kisányok, hogy maguk is nevelik a fiúkat, még pedig legalább olyan mértékben, mint előljáróik. Ha Maguk úgy akarják, minden fiú gáncsnélküli lovg lesz, ha türelemmel, szemérmes következetességgel mozognak a társaságukban és ha minden személyes vonalom ellenére megtartják azt az egészséges távolságot, amelyet minden igazi nő olyan elegánsan tud tartani — ha akar. Igaza van, ha asszony akar lenni, akkor a szemérmességét soha ne áldozza fel senki fiának, mert az igazi épp a szemérmességén át szereti meg, hisz a fiúk olyan ravaszok, próbára teszik azokat, akikkel egy egész életet akarnak leélni... És most mondja velem együtt: igazuk is van.

Szeretettel köszönti kedves Mindnyájukat: az Új Nemesség.

Anyák napja van Edesanyám!

Neza, ragyog az ég, tele viraggal a mező, az emberek is mosolyosabbak ma, hogy ne csak kívül, hanem belül is ünnepeljenek. A felcsútló szemek a legaragabb arcokat keresik most, és én tudom, hogy mindenki szívébe becsordul egy könnyűcsepp, mikor mondja: Edesanyám. Ezer hangos szóval és hangtalan áldással emlegetik ma Neveketek és a kitárt szívek ölelő karjaival feletek szall ma minden ölelés. Gyermekcseink boldog világa fut ma elétek és gyermekien tudunk élni egy napot, egy napot az élet jeges sodrában, ahol olyan megdöbbenően férfinek kell lennünk... Ma a Tietek vagyunk egészen és elmehetünk Haza, ahol minden olyan fényességesen szép, Haza, ahol a Ti földöntúli szeretetek adta nekünk az élet legszebb ünnepét. Látod Edesanyám, mikor jiatalok vagyunk, szélfutunk ott-honról, nagynak látjuk a világot és azt hisszük, telis-tele van barátokkal, akiknek más dolguk sincs, csak-hogy bennünket szeressenek. Minden múlt nappal keseres leckét kapunk aztán az Elettől, de még így is sokátart, meg megtanuljuk, hogy ebből a kering világból egyedül csak a szülőház négy fala a miénk és csak egy igaz barátunk van: az Edesanyánk. Ó hányszor telik meg a lelkünk hazasíró vágygal, hányszor emlegetünk néma befelesírt jzokogással, hányszor szeretnénk fejünket az áldott anyai-kézre lehajítani... Edesanyám! Edesanyám!... Mi a férfiak nemzete vagyunk és mérhetetlen harc van még előttünk, oly keveset tudunk magunkra gondolni, de nem hiszem, hogy naponta egyegy boldog gyermeki percre haza ne szaladnánk új erőért, új szeretetért. Ma egész nap a miénk: Edesanyám!

Helyzetjelentés

a) magyar gazdasági-életéről

Magyarország gazdasági helyzetét a nyersanyagellátás nehézségei, a kedvezőtlen természettermékek a fegyverkezési tevékenység folytatása és a gazdasági élet egyre átfogóbb irányítása befolyásolta döntően.

Az ország mezőgazdasági terményekkel való ellátása az utóbbi hónapokban kedvezőtlen volt, ennek főoka a rendkívüli rossz gabonatermés és az, hogy a mennyiségileg nagy, de minőségileg rossz kukoricatermés ellenére a takarmányellátás igen szűkös volt, amit a rossz időjárás, az árvizek és belvizek okoztak. A takarmányhiány következtében a házlalási tevékenység és az állati termékek termelése az állattartás valamennyi ágazatában csökkent.

Bár a mezőgazdaság és állattenyésztés termékeinek árszínvonala az 1940—41. gazdasági év első negyedében 36, második negyedében pedig 41 százalékkal magasabb volt, mint egy évvel korábban, a mezőgazdasági lakosság pénzbevétele 1940 harmadik negyedében mégis 9, utolsó negyedében pedig 6 százalékkal kisebb volt, mint 1939-ben. Ebben azonban az 1940. évi rossz termés és a kedvezőtlen állattartási viszonyok mellett annak is szerepe volt, hogy a piacrahozatal sokkal vontatottabb volt, mint az előző gazdasági évben.

Az ipari termelés — ha az egész ipart tekintjük — a nyersanyagellátás nehézségei ellenére az utolsó hónapokban is kedvezően alakult. 1940 utolsó negyedében az ipari termelés volumenének alakulását jelző indexszám (1929 = 100) 169.5-et tett és csupán árnyalatilag volt alacsonyabb, mint 1939 utolsó negyedében, amikor 172.0-del csúcspontot ért el. Az ipar túlnyomó részében a termelés magas szintjét fenn lehetett tartani.

1940 utolsó negyedében a lakóházipitkezési tevékenység — főleg az árvíz alatt elpusztított házak helyreállítása folytán — több mint 50 százalékkal volt nagyobb, mint az előző év időszakában.

Igen kedvezően alakult a munkásfoglalkoztatottság. A gyár- és kézműipar együttes munkástétészá-

ma eddigi legmagasabb szintjét 1940 júniusban érte el, amikor a trianoni országterületen 845.000 főt tett. 1940 decemberben a munkástétés szám 802.000, míg egy évvel korábban csupán 789.000 fő volt. Utalni kell azonban arra, hogy 1940 közepe óta egyes iparágakban rövidített munkaidővel dolgoznak, néhány iparágban pedig a túlórák száma csökkent. Így tehát az iparban teljesített összes munkaórák kedvezőtlenebbül alakultak a munkástétészámmal.

A jó ipari foglalkoztatottság, valamint a munkabéreknek 1940 második felében több iparágban történt önkéntes felemelése, majd az októberben végrehajtott kényszerű béremelés a városi lakosság névleges jövedelmének emelkedését hozta magával. A munkásság együttes névleges jövedelme 1940 utolsó negyedében, a létszám 3 százalékos többlete mellett, 11 százalékkal volt nagyobb, mint egy évvel korábban, a magántisztviselők jövedelme pedig 6 százalékos emelkedése mellett, 18 százalékkal nőtt. Mint-hogy azonban a megélhetés költései nagyobb arányban emelkedtek, mint a névleges jövedelmek összege, a munkásság realjévedelme 5 százalékkal hanyatlott, a magántisztviselők pedig csak árnyalatilag emelkedett. Az állami tisztviselők fizetésének realértéke szintén 5 százalékkal hanyatlott, úgyhogy a városi lakosság jelzett rétegeinek együttes realjévedelme 4 százalékkal kisebb volt, mint egy évvel korábban.

Az iparnak 1939 közepe óta tartó kútünő foglalkoztatottságában legnagyobb része a fegyver-

kezési program végrehajtásának volt. Emellett 1940 közepéig az ipari termelés fokozása irányában hatott az is, hogy mind a városi, mint a mezőgazdasági lakosság iparcikkek iránti kereslete nőtt, jövedelmük emelkedése következtében, 1940 második felében a fegyverkezési program végrehajtása legalábbis változatlan nagyságú megrendelésekhez juttatta az ipart, a termelés emelkedésének irányában ható másik tényező azonban, a lakosságnak egyre fokozódó keresete, ekkor már nem járult hozzá az ipari foglalkoztatottság magas szintjének fenntartásához. A városi lakosság realjévedelme ugyanis visszaesett és a mezőgazdasági lakosság jövedelmének realértéke is 10—15 százalékkal csökkent, részben pénzbevételeinek fentebb jelzett hanyatlása miatt, részben pedig a mezőgazdaság szempontjából fontos árucikkek drágulása következtében. A lakosság realjévedelmének jelzett romlását az sem ellensúlyozta, hogy Kelet-Magyarország Észak-Erdély visszacsatolása által az iar újabb piacokhoz jutott.

A gazdasági helyzet alakulását a jelenlegi viszonyok között igen nehéz előre látni. Valószínű, hogy a mezőgazdasági termelés az árvizek és talajvizek miatt az idén is kedvezőtlen lesz és hogy számos iparcikk termelése a külföldi származású nyersanyagok készleteinek kiapadása következtében továbbhanyaglik. Kérdés, hogy a foglalkoztatottságnak a nyersanyaghiány okozta kényszerű eskenését mennyire tudja majd ellensúlyozni a pótananyagok előállítás és feldolgozása, az öt éves terv kiterjesztése következtében az iparnak jutott megrendelése a magánipar felújítása és beruházási szükséglete és az európai országok növekvő keresete.

A balkáni háború kiterjedése, a Délvidék visszacsatolása bizonyára az ország gazdasági megerősödéséhez vezetnek, bár azzal is számolni kell, hogy az átmeneti idő alatt a kereskedelmi forgalom Délkelet-Európával megakad, ami a nyersanyagellátás terén fennálló nehézségeket átmenetileg fokozni fogja.

Iparos Testvér!

Az Új Nemeség minden pártpolitika nélkül, kizárólag a legmagasabb nemzeti érdek szempontjából figyeli és bírálja az iparos-életet. Bátor szóval és mindenkor a tények teljes ismeretében végzi gyönyörű iparosnevelő hivatását. Erősítsd az újnemesi táborat azzal, hogy barátja, követője és nemes iparos szellemének harcosa vagy. Isten hozott Testvér!

E korbeli céhknyvek emlegetik a harangöntés gyarapodását is és annak egyik remekét, az ez időben öntött beszercei 175 mázsás harangot.

Ez dióhéjba szorítva a magyar ipar története a középkorban.

A XVI. és XVII-ik századokban a kézművek és mesterségek a török és labanc háborúk miatt nem virágozhattak, bár a Felvidék közfalal körülvev városai biztos menedéket adtak a kézműveseknek. A céhek tökéletesen kifejtettek. Legelőnkebben ülték a hadiszerek gyártását. A hadaknál használt ágyúk a város sajátjai voltak s alig volt város, melyben ne öntöttek volna. A pisztolyokat és puszkákat 1543 táján kezdtek használni. E korban már készítették a nagyhírű beszercei damaszki kardokat. Divatba jött felső Magyarországon és hamar elterjedt a pálinkafőzés és a boza nevű italnak gyártása kölesből az Alföldön. A felvidéki tótok már sajátot és turót készítették. A vászonszövés alább szállt. Privigyén, Keszthelyen, Kőszegen a tartós abapostót készítik. Szelepesényi György érsek gombai posztógyárában olyan kitünő posztó készült, hogy akármelyik angol, vagy hollandiai posztógyár készítményeivel kiállotta a versenyt. A tímárságban a Trenčánmegegyi rajeciek országos hírre tesznek szert.

Papírosmalom Erdélyben már 1546-ban volt, Magyarországon az első Tepléken állították, 1613-ban.

A felvidéki tótok különféle cserépes agyagedényeket készítettek, melyeket aztán az alsóbb megyékben bizáért, kenderért, szalonnáért cserélték be. (Folytatjuk.)

Szeretettel búcsúznak ERDÉLYI LAJOS plebánus Úrtól, a dombovári Egyetel II. elnökétől. Hogy ki volt Ő nekünk, elkészönő levele pár sora mondja meg. „Hálásan köszönöm, hogy a központtól támogatást, utasítást, bizáítást kaptam. Örültem, hogy dolgozhattam a mi magyar iparos fiatalágunkért, akik között oly sok papi örömet ad a komoly munka“.

Köszönjük, köszönjük a szép munkát, a törődést, a nagyértékű nevelést, a széthíntett sok-sok mosolyos szeretetet. Az Új Nemesség szívből és mélyen hájtja meg a fejét. Isten áldja Elnök Ur!

Quinquagesimo anno

Írta: dr. MIHELICS VID egyetemi magántanár

(Harmadik közemény.)

Ebből viszont az következik, hogy nemcsak az egyéni boldogulásnak, hanem a közjónak is követelménye az igazságos munkabér és a munkaviszony megfelelő rendezése.

Ami a munkabérrel illeti, XIII. Leó a leghatározottabban szembe száll a liberalizmus dogmájával és kimondja hogy a bér még nem lesz igazságos pusztán azért, mert annak összegében mindkét szerződő fél, a munkaadó és a munkavállaló megegyezett. A munkás azért dolgozik, hogy megszerezze életfenntartásának eszközeit, lévén számára a munka a kenyérgeset egyetlen módja. Minthogy pedig a munkásnak nemcsak joga van az élethez, hanem kötelessége is élni, a munkaadók és munkavállalók szerződési szabadsága fölött is ott van még a „természetes igazságosság“ törvénye, amely azt követeli, hogy a bér elégséges legyen a mértékletes és tisztességes életfenntartáshoz. E minimális követelményen felül kívánatos még, hogy a munkás meg is takaríthasson valamit béréből, hiszen öreg najaira betegség vagy rokkantság esetére is gondoskodnia kell magáról és családjáról. Itt van tehát a forrása annak a mai szociálpolitikában általános tételnek, hogy a szociális biztosítások a munkabér kiegészítését szolgálják, továbbá, hogy a munkást családbérhez kell juttatni.

Az igazságos munkabérnek végül az célt is kell szolgálnia, hogy minél több munkás váljék biztos egzisztenciájú polgárrá. Utóbbi érdekében az állami törvényhozás fordítson tehát arra is gondot, hogy a munkások értékálló tulajdont szerezhessenek.

Amit ma korunk leginkább felismer, azt XIII. Leó már fél századdal ezelőtt világosan meglátta. Azt nevezetesen, hogy a gazdaságpolitika problémáit csak a termelés tényezőinek együttműködése,

a hivatásrendi szervezkedés oldhatja meg.

Nemcsak a Rerum Novarum körlevélben, de számtalan beszédeben is kifejezte azt a bizakodást, hogy a tőkésék, vállalkozók és munkások ismét közös szervezetben fognak dolgozni a közjóért.

Itt bizonyára a nemes céhszellemben megszervezett iparosrend lebegett XIII. Leó szeme előtt.

És a hivatásrendiségben, amelynek eszméjét a liberális kapitalizmus tetőpontján vetette fel, helyesen jelölte meg az emberiség fejlődésének új állomását. Megelőzte korát és programot adott a keresztény reformtörékvéseknek.

Emberek és események jelentőségét mindig azok történeti hatása méri le. Ha most ötven esztendő múltán, a Rerum Novarum horderejét vizsgáljuk, meg kell állapítanunk, hogy ez az enciklika revolúción és egyben revolúció volt. Azok az elméletek, amelyek ma megkívánják menteni az európai civilizációt, lényegileg mind XIII. Leó és nagy elődjei: Aristoteles és Szent Tamás nyomdalkain haladnak. A szociálpolitikai fejlődés még a külsőlegesen figyelt is meggyőzheti arról, hogy a Rerum Novarum szerzőjében látónoki tehetség párosult a tudósnak pozitív tényeken induló elmélkedésével.

Annakidején a marxi szocializmus és a liberalizmus egyazon elvi határozottsággal utasított vissza minden szociálpolitikát, egy félszázaddal több pedig az emberi ész és tapasztalat megerősíti mindazokat a követelményeket, amelyeket XIII. Leó a kereszténység társadalomszemléletéből és szociális erkölcsánálbont le.

A Rerum Novarum hamarosan elkövetkező 50 éves jubileumán, ha a háborús viszontagságok miatt fizikailag talán nem, de lélekben ismét elzarándokolhatnak az élők a nagy pápa lateráni sírjához, amelynek szobortalapzatát ez a felirat díszíti: „Az egyház gyászolja, akit a földkerekség sirat“. XIII. Leó 1903 júli. 20-án hunyta örök pihenőre szemét, amelynek tűzét Lenbach esetje oly esodálatosan rögzítette meg. Nála kézzelfoghatóan igazolódott, hogy a szellem a földön is túlélheti a tetet. Nemesak a jóslat mondta, hogy ő „lumen de coelo“, mennyből kapott viláosság lez, hanem már a történelem is megállapította, hogy világitó fáklva volt, amely azóta sem aludt ki, sőt ma tisztább fényben ragyog, mint valaha.

Köszöntjük a nemes Céhet!

Három kérdés...

Hozzám érkező sokszáz levél után megosztottam már, hogy „magyembernek” tartanak. Pedig úgy érzem, igen kevéssé szolgáltam rá, mert hogy mindig érthetően és világosan fejtegetem ki magam.

Az okosságom híre sem mindennapi, de úgy érzem, erre sem szolgálhattam rá különösképen, mert még ma is titok előttem, hogy 58.000 élő, kereső, az újnemesi gondolathoz hű iparos Testvérem mért nem tudja naggyátenni sokat emlegetett kedves lapját: az Új Nemességet.

Mind ezek olyan mély titkok előtt, hogy szinte bűnözők azzal a gondolattal, hogy a legényegyleti előtt iparos testvércimét jól ismerem és nagyszerű jövőjüket tisztán látom. Legalább is ezt kell hinnie! Elhatároztam, cikket írok erről és megkérek Benneteket, hogy világossítsuk már fel egymást, mert ez a bizonytalanság megmérgezi egészen a szerkesztőség életét, ami az elvégzendő nagy, közös munka szempontjából mégsem kívánatos.

A cikkem első részében tehát arról beszélek, amit én értek, de Ti nem értetek, jóllehet egészen világos. A második részben arról lesz szó, amit Ti értetek, de én nem értek. A harmadik részében olyan valami kerül tárgyalás alá, amit se Ti nem értetek, se én nem értek.

1. Ertem, hogy mérhetetlen küzdelemmel és türelemmel lehet csak a széthúzó, éppen ezért szétszóródott iparosságot összefogni és a közös, nagy iparos társadalmi gondolat mellé állítani. Ertem és ezért dolgozom végkimerülésig, hogy ez sikerüljön. Azt is értem, hogy ezt Ti, — akikről szó van — nem értitek, mert nem országos méretre rendezkedett be az agyveldők és csak annyit látok ebből a nagy társadalmi kérdésből, amennyi kis köröket közvetlenül érint. Csak hiányokat látok, csak bajokról beszéltek, de azt, hogy a bajokat csak nagy összefogással, az iparosság országos megszervezésével, főképp az egész magyar legényegyleti iparostársadalom egységes nagy akaratával lehet megoldani, azt nem látjátok. Én ezt látom, én ezt értem, de Ti úgy látszik nem értitek, pedig egészen világos.

2. SOK PANASZ hangzik el leveletkegben — amit mindig nagy tanulással olvasok, mert életeteket, gon-

dolgozástokat ez mutatja igazán... Sok a panasz arról, hogyha tizen vagy százan dolgoztok az Egylet, a nemes Céh, szóval a helyi iparosság felemeléséért, akkor mindig akad néhány belső gáncsoskodó, aki a káknán is csomót keresve fűrészes munkátokat. Nem áll két vállal még egy újjal sem munkátokba, nem ad sem ést, sem verejtéket a közös nagy ügyért, de az elért dicsőségben ő sülkérzik a legjobban. Ez a jobbik fajta „gensztere” a közösségi életnek, mert van ennél sötétebb is, az, amelyik még dolgozni sem enged, mert minden építésnek esküdt ellensége. Ő az, aki a Dékán, az Elnök „tehetetlenségét” a legjobban „ostorozza” és az EMSzO meg a KALOT mozgékonyágát „dicsőítve”, lelegebb pálcát tör a Legényegylet „korszerűtlenségére” felett ahelyett, hogy a bírálatot azokra bízna, akik illetékesek erre. És ezek az emberek ott mételegyeznek a soraitokban, naponta párvadálra keltek vele, elnéztek csel-szönnő gáncsoskodását ahelyett, hogy kiténétek a szűré, ha már megtéríteni nem tudjátok. Ez a fajta az, akinek az Új Nemesség nem jó, drága... minek az... és mi egyéb. A Mesterdalnok mozgalom marhaság, a céhgondolat régi, ósi, az iparosrendei szervezkedés életbevágó fontossága agyrem, az iparosság társadalmi, szakmai, gazdasági felemelkedése humbug, az „urak” maszlagja

A Vágóhid-utcai Katolikus Legényegylet is csatlakozott az újnemesi zászló alá. 60 fiatal, tanulni akaró, új életre vágyó nagyvárosi magyar munkás ifjú fényes szemé tapad a magasán tartott zászlóra és várja tőle a magyar munkássora, a szebb és boldogabb magyar jövő kibontakozását. Ők sem akarnak csodavárók enni. hanem dolgok kézzel, újnemesi akarással, a megnagyobbodott Magyarországnak többi legényegyleteinek újnemesi tagjával akarnak együttmenetelni és nagy, közös akarással saját maguk és fajtájuk sorának kovácsolói lenni.

Barsi Sándor dékán.

Akarunk e nemzetileg újalakulni, vagy beérik az eddigi cingy-songy foltozással? Ez a mai magyar kérdés?

Széchenyi István gróf.

és mindez azért van, hogy a szegény munkásokat elkábítsák stb., stb. Szóval a régi proletár gondolkodás minden hülyeségét összeféreltik, hogy Titeket, dolgozókat elkedvetlenítsenek, hogy egymásba fonódó kezeket széttejjék, mert nekik az fáj, hogy megszerveződtek, hogy összetartottok, hogy végre már a közösséggért éltek és dolgoztok. És ezek a fickók ott lebasznak köztetek, ahol lehet rendtelenséget, zűrzavart csinálva, mert jólismert megbízóiktól erre kaptak megbízást. Sajnos, nem látjátok mögöttük az örök Sántát, a Jud Süss szörös kezét és kajla fülét, pedig ha egy kicsit megvakarjátok az ilyen „testvért”, mindig az Igj-hez, meg a Mózsihoz, vagy egyéb héber „polgártárhoz” juttok általa. (Mi már jól ismerjük őket!) Persze, hogy ezeknek nem tetszik az Új Nemesség, persze, hogy mindent elkövetnek, hogy megbukjon, hogy az újnemesi mozgalom ellanyhuljon, mert az erős, megszervezett iparosság, magyarság az ő uralmuknak a végét jelenti. Ezért nem tudod Te, Dékán Testvér minden felvilágosító jóakarató mellett sem elérni, hogy az Új Nemességnek minden Testvér előfizetője legyen, pedig Te tudod legjobban, hogy a lap erőssége, a szervezett, komoly mozgalom igazi külső jele az összes tagok jószívvel történő, egy emberként kiálló előfizetése. Nem sikerült Testvér ezt elnérd — bárha mai eszed és szíved van és naponta megismétled ezt a felhívást! — mondom nem sikerült, mert ők, örök ellenségeink nem akarják, így mondom igen, nem akarják! — hiszen ők okosak, tudják, hogy a sajtó, a lap az, amely összekapcsolja a sokerzer egy célért küzdő Testvért, a lap az, amely mindig új, meg új löbést ad lankadó erejüknek, a lap az, amely felvilágosít, amely ébresztget, amely összetart, amely előre visz... Persze, hogy tudják, csak Te nem tudod, de azért maradtál Te szegény és elmaradt és ezért lett ő gazdag, erős, hatalmas és még ma is az és holnap is az lesz, ha így folytatod... Látnátok csak a kaján gyogyorásukat, mikor mi kérünk, kunyerálunk előfizetőért... „Segíts Testvér! Segíts! Vesszélyben a lapod!” — Jaj de édes muzsika a fülüknék és de boldogok, mikor a következő számban is látják a könyörgő felhívást, mert ebből tudják, hogy megint gyözték. És mi itt focsikorgatva küzdünk, har-

colunk ellenük, Értetek és Ti nem tudjátok megérteni szavunkat, meghallani hangunkat, mert ott van köztetek a megbizottja, az örök leszóló személyében, aki egyszerű, primitív eszközökkel az orrotoknál fogva vezet Benneteket és minden nagyobb megerőltetés nélkül eléri, amit akar, az Új Nemesség elpusztítását. Hogy ez megtörténhet, hogy ez sikerülhet . . . átkozott egy dolog! Ez az Testvérek, amit én nem értek, de Ti bizonyjára értetek, mert szinte ezt csináljátok!

3. De ne higgyétek, hogy az a 3 pengő, amit Ti az Új Nemességtől sajnáltok, a zsebetekben marad. Oh nem, kiszedi azt belőle tisztesen az örök ellenség enyves keze. És Ti, szegény adófizetői az ő héber mohóságuknak, csak sírtok, panaszkodtok, hogy nem értenek meg Benneteket, hogy az iparost nem becsülik kellően (minden leveletek ezzel van tele!!!), hogy a jövőért harcoló harcotoknak nincs eredménye, hogy így, meg úgy . . . és akkor a Ti igaz barátotok, a Ti felemelkedétekért küzdő igaz bajtársatok becsületet, harcos, honvéd kezéből veszik ki a fegyvert, mert az Új Nemesség éppen azért, hogy kizárólag a Tiétek maradjon, minden felkinált (többször felkinált!) „támogatást” visszautasított, mert megakartá mutani, hogy egyedül, a maga nagyságára és erejére ébredt, öntudatos legényegyleti iparosság bajtársi, fegyvertársi támogatásából tud iparosjövőt teremteni. Mindennemű külső „támogatásnak”, mit tagadjuk, szaga van. Ingyen nem adnak semmit! És mi függetlenek, a magunké akarunk maradni, akkor is, ha félvezetett tagjaink megemérettéséből meg kell szünnünk. Inkább meghalni becsülettel, mint nélkülülni! Az Országos Elnöki Tanács már sokszor foglalkozott ezzel a kérdéssel és a folytonos ráfizetés már többször arra késztette, hogy beszünteti a lapot. Igazán csak hősiesség tartotta meg az Új Nemességet, meg az az összeszorított fogal kimonadt csak azért is, hogy örök ellenségeink, meg a nekik szolgáló közömbös, ügynevezett „testvéreink” diadalt ne arathassanak azon a munkán, amit elkezdtünk és amit mindenképpen befejezni is akarunk.

Igy állunk Testvérek és hogy ez ma, 1941. tavaszán így lehet Magyarországon, azt se Ti nem értitek meg, sem én nem tudom megérteni!

Három kérdés — egy felelet: Eljén az Új Nemesség, mert élnie kell, hogy a Jud Süss ne győzhessen!

Gara Imre.

Kedves Mesterdalmok Testvérek!

A multhéten jóformán csak mesterdalmok postát intézhettem, olyan sok kérdést kaptam. Majd mind azt kérdezte — főleg költői hajlamú dalmokaink írtak —, hogy hát már most mit írjanak, hogyan írjanak, hogy igazi mesterdalmokok lehessenek. Minden levélben megírtam, mert igazán szívügyem a mesterdalmokmozgalom —, hogy ebben a számban adok néhány mintát. A magyar népköltészet remekeiből gyűjtöttem ezt a csokrot, melyet most átadok az én kedves dalmok Testvéreimnek azzal, hogy addig verseljenek, amíg ez a bájos, egyszerű, édesen emberi és magyar hang nem szólal meg hárfájukon. Az a kéréssem még, hogy lehetőleg az iparosmesterség köréből vegyék hasonlataikat.

Még egy helyreigazítást adok. Az április 1. számban egyik mesterdalmok Testvériünk nevét sajtóhibával közöltük. Nem Elirág, hanem Virág Gellért a neve, akiről még azt is meg kell írnom, hogy nagy magyar írónk, Móra Ferenc felfedezettje. Nyomatás alatt lévő verseskötetéből is küldött néhány oldalt mutatónak, de azt a következő számban ismertetem. Addig is kérem Öt, adjon teljes ismertetést életéről, munkásságáról, hogy azt, amit róla tudok, kiegészíthessem.

RÓZSAPIAC

Gyere rózsám Enyvedre,
Ott a világ közepe,
Ott árulják a rózsát,
Köss belőle bokrétát.

FEKETE KÖKÉNYNEK

Fekete kökénynek,
Fehér a virága, —
Az én galambomnak
Dombon van a háza.

Bár dombon ne volna,
Hogy ne látnék oda!
Szomorú szívemnek
Talán könnyebb volna.

LÁTOD-E AMODA

Látod-e amoda
Azt a száraz nyárfát?
Mikor az kiszöki,
Akkor jövök hozzád.

Istenem, teremtdm,
Zöldül már az én fám,
Még se jön énhozzám,
Az én kedves rózsám.

MELEG BAJTÁRSI SZERETET-
TEL köszönti az Új Nemesség tíz éves jubileuma alkalmából a központi kat. Legényegylet KERESKEDŐ-SZAKOSZTÁLYÁT. A zászlószenteléssel egybekötött nemes, szép ünnepség sokáig az emlékeztünkben marad. Központunk kereskedő-szakosztályának tagjai külön-külön is szívükhöz nőtték és boldog örömmel csatlakozunk a megjelent előkelőségek elismeréséhez.

A zászlóanyai tisztségét Dr. KOVÁTS ALAJOSNÉ URASSZONY töltötte be. A díszkönyvülés szónoakai: VITÉZ PINTÉR JÓZSEF országos elnök, KÉZBANYAY LÁSZLÓ tanár-vezető, PRÓSZ ISTVÁN és DIÓSZEGHY VIKTOR, a Baross Szövetség fűszer-szakosztályának elnökei, VORÁK JÓZSEF főtitkár, CSONGÁR JÓZSEF központi dékán és ÁCS JÓZSEF.

A példásan szép, elegáns rendezés PIGLER JÁNOS öreglegény és MARI PÁL háznagy és a szakosztály minden tagjának érdeme.

Ilyenkor sajnáljuk igazán, hogy nincs hangosfilm felvétel gépünk, mert az ilyen eseményeknek nem szabadna elmúlni. A Legényegyletek ugyan sohasem a reklámmal, hanem a csendes, de annál eredményesebb, belső neveléssel lettek naggyá. Mégis szinte már bűn ez a nagy szerénységünk akkor, amikor talmi értékek dicsősítésétől hangos körülöttünk az egyesületi élet. De ilyenkor eszünkbe jut Elnökünk szava: dolgozni csendben, el nem lankadó, kitartó, céltudatos munkával, mert igazán győzni csak így lehet. A százezres újmemesi tábornak pedig győzni kell. Győzünk Elnök Ur!

**Nemzetünket csak hibáink
nagylelkű elismerése és
azok féltéses orvoslása ment-
heti meg! Ez az újjászüle-
tés, az új élet nagy magyar
kérdése és felelete!**

(Széchenyi István gróf.)

Hazatérés

Testvérek! Olyan sokat beszéltem már a régi iparoséletről, amely felé szívem-lelkem egész szeretetű fordult, amelynek nemes, szép hagyományait is beakarom építeni az új iparos életbe. Beszéltem róla, de érzem, nem értitek meg igazán, csak akkor, ha magatok is látjátok, annak látjátok, aminek én, ha Ti is átélitek az egykori iparosélet nagyságát. Gondoskodtam arról is, hogy ez a kirándulás a szép multba ne fárasszon Benneteket és kiváló iparosíróink írásaiból állítottam be néhány elbeszélést.

Az első, aki most megszólal, Tarczay György, aki a XVII. századbeli iparosvilág patriarchális életének nagy ismerője és hivatott-tollú íróművésze. Hangjában ennek a kornak a stílusát követi, azért, ha itt-ott latin kifejezést találak írásában, ne féljétek el, mert azért használja, hogy jobban élénk varázsolja a kort. Fogadjátok szeretettel és gondolatok büszkeséggel a nagy iparos ősökre.

*

Két héttel Bethlen Gábor lakodalma után történt, amelyet hallatlan pompával Kassán ült meg a hatalmas fejedelem Brandenburgi Katalinnal, Várady Jeromos főbíró szesszióba hívta össze szenátorait, hogy fölolvassa nekik a fejedelmi pár Gyulafehérvárott kelt levelét, amelyben az iránta s a mennyegzőjére messze földről összeszerelt fejedelmi vendégek íránt tanusított hódolattal teljes készségeért köszönet mond az egész városnak. Kassa urai közül valamennyinek szerföltött jól estek a kegyes fejedelmi szavak, s az egyik szenátor fölbuldulva a levél hízelgő tartalmán, az a prozocióval járult társai elé, hogy néhányat közülök fényes ajándékkal Fehérvárra küldjenek deputációba, az új fejedelmi párnak ott-honában való üdvözlésére, amikor nagy robajjal hirtelen fölpatant a tanácskozó terem ajtaja s az őrtálló darabont belépett rajta.

— Öfelsége, a római császár követje jó, hebeget igazatton, s a szenátorok a hihetetlen híre egyszerű fölemelkedtek karosszékükből.

— Tán megbolondult kend? — rivallt a veszteg álló darabontra a főbíró. — Az idegen fejedelmek követei, akik lakodalomra kerekedtek ide Bethlen Gábor távozásának nyomában, mind elhagyták Kassát. Minek tért volna vissza a legelőkelőbb közülök, mikor tudvalevő, hogy még a fejedelem udvarából sem talál itt senkit.

— Egy másik követ ez és nem aki a fejedelemlé volt, — okoskodott a darabont, aki csak az emeleti tornác ablakából kihajolva látta, mint száll ki a váróháza elé gördülő poros bécsi hintóból az előkelő úr, akit idegen szabású, drága bársony kötőse, aranyláncan esüngő ezüstös spádéja után ítélve, nem tartott alábbvalónak a római császár követénel.

— Mit okosodik kend? — támadtak rá mindenfelől a szenátorok, amidőn a darabont minden rend és regula nélkül nagy feneket kerített bezsedének.

— Vezesse be a jövevény urat! — hagyta meg neki a főbíró s kisvártatva színük elé járult az idegen, akire valamennyien mého kíváncsisággal meresztették szemüket. Dudoros ujjú bársonykezéje, csipkefodros gallérija, hegyesre nyírott szakállja, idegen szabású toltas tarréte után ítélve, rögtön tisztába jötték azzal, hogy legalább is a galusok földjéről, ha nem Spanyolországból jő. Félővel viselkedésből biztosra vették, hogy nagyúrral van dolguk s a főbíró mélyen meghajolva kérdezte tőle, hogy miben lehet szolgálatra.

— Berényi Péter vagyok! — szólalt meg az idegen magyarul, kissé idegenszerűen ejtvén szavát. Aztán ismét kiegyenesedett s némán járattatta végig tekintetét az asztal körül álló szenátorokon, mintha ismerőst keresne köztük, mintha arra várna, hogy ismeréven nevét, azt is tudni fogják, hogy mi járatban vagyok.

A szenátorok idegenül néztek rá s Berényi arca elborult. Nyomban rá előrántotta a derekáról lecsüngő drágaművű bőrtasolyt s írásait húzgálta ki belőle.

— Ime bujdosási könyvecském! — szólalt meg halkán s a kézről-kézre járó írásokból kitiint, hogy Berényi Péter a hasonló nevű kassai polgár fia, megadván a céh igazságát, felszabadult s ötvöslegetyént huszonötévvél ezélett vándorútra kelt, miközben Bécs városán keresztül, Németországon át Lyonba kerül, hol kivágván a remeket, mesterré avatták.

— Hm! Hát csak uborkafára fölkapott mesterember! — súgták egymásnak kijózanodva a szenátorok.

— Ime, Kassa város nemes és nemzetes szenátusának pecsétes levele! — szólalt meg ismét a jöve-

vény. A főbíró átvette a gyűrött írásokat s ezekből kitiint, hogy húsz évvel ezélett meghaltak a bujdosó szülei, mit ő hírül vevén, több ízben levelet menesztett a város uraihoz, arra kérvén őket, hogy adják el az örökül reá maradt házat s árát küldjék el Koós nevű rokonának Lyonba. A város erre azt válaszolta, hogy háborús lévén a világ, alkalmas vevő nem akadt, mire deliberatum est, hogy megvárják, mit hoz az idő.

— Annnyiban maradt a dolog! — szólalt meg Berényi, látván, hogy a főbíró már végig futott szemével az íráson.

— Én azóta, tette hozzá, se pénzt nem kaptam, se hírt nem hallottam házmról. Nyilván nem is adták el!

— A házat keresi hát kend? — kérdezte Várady Jeromos fületövével vakarva. — Régi, komplikált história ez! No de majd meglátjuk. Sokan jöttek-mentek ugyan azóta a városházán át, sokan haltak meg, nótárius uram azonban kikeresi a thékából az írásokat. Pár nap múlva ismét jelentkezzék!

A jövevény arca kipirult. A hányaveti mól, mellyel a főbíró s az egymás után közönyösebb a karosszékükbe ülő szenátorok iránti kíváncsiságból föloaszva, viselkedni kezdtek, sértette büszkeségét s rónségeen elkezdte, hogy egyiküknek sinés jó szava hozzá, nevé pedig, mintha nem is ismerék, holott apja s ennek embere főköp át Kassán törzsköcs ősei ugyancsak nevezetes szerepet töltöttek be valamikor a város életében.

(Folytatjuk.)

Híreket ezután havonta egyszer, a 15-i számokban adunk. A híryanagok lapzárta minden hónap tizedike. Az ezután érkező hírek csak egy hónap múlva jelenhetnek meg.

Kérjük kedves előfizetőinket, hogy hatralékos dijakat küldjék be a kiadóhivatalnak.

Az Új Nemesség érted él!

Kiadja: az Orsz. Központi Katolikus Legényegylet, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 20—22.

Felélős szerkesztő és felelős kiadó:

vitéz PINTÉR JÓZSEF.

vargyasi Máté Ernő nyomdája, Bp., VIII., József-u. 61. Telefon: 139—259.